

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kon.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hónapra ——— 2 .
— Egy szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 272. szám.

Kedd november 29.

A Kossuth-párt és az indemnitás.

— november 29.

Az indemnitás vitája megkezdődött és már az első nap is néhány följegyzésre méltó tanúságot hozott. Az a különös helyzet, melyben az ellenzéki szónokok ma a Házban vannak, éppen az első vitanapon nyert erős megvilágítást és pozíciójukról leginkább ma igazolódott be, mennyire ferde és kellemetlen. A Kossuth-párt épp a legutolsó értekezletén panaszkodta fel, hogy eddig defenzív politikát kellett követnie a parlamentben agresszív helyett; és ma gyengébbnek és erőtlenebbnek bizonyult az ellenzéki álláspontra, mint valaha. Talán éppen ma védekezett leginkább a támadásra készülő opposzió.

Ez alkalommal döntő technikai okok szólnak amellett, hogy a kormány az indemnitás kényszerűségében nem hibás. Egy rendkívüli körülmény miatt, a közügyek ex-lexének sürgős elhárítására hívta egybe a delegációkat ép arra az időre, amikor esetleg a költségvetés tárgyalására kerülhetett volna a sor. A Kossuth-párt mindenáron támadni és kritizálni akart és csatasorba küldte egyik volt államtitkár tagját a kormány és az indemnitás ellen. Ez a támadás azután rövidesen átalakult önvédelemmé, mentegetőzéssé.

Három nagy kérdésben akarta támadni a szónok a kormányt magatartásáért. És csak akarta: mert tulajdonképp a koalíció magatartásáért kellett felelnie e három kérdésben. Az elmúlt négy esztendő nyomorúsága annyira bevésődött a memóriákba, hogy kitör minden alkalommal, ha csak távolról is emlékeztet rá valami és az összehasonlítás ilyenkor elkerülhetetlen. Így történt most is. Az első kérdés a katonai volt. A szónoknak a sok közbeszólásra támadás helyett be kellett vallania, hogy a koalíció e kérdést, melynek hangoztatásával jutott hatalomra, kikapcsolta a programjából és hogy az ellenzék egyáltalán nem zárkozhatik el annak beismerésétől, hogy a véderő fejlesztésére szorul.

A második kérdés, melyet a szónok felvetett, a bankkérdés volt. Itt arra a beismerésre kényszerült, hogy az ellenzék megelégszik a közös bankkal, csak a készletek rendezését kívánja — már pedig ez teljes behódolást jelent a kormány bankkérdésről vallott felfogásának. Annál inkább, mivel a készletek rendezése fait accompli és a megállapodás nyilvánosságra hozása napok kérdése csak.

A harmadik kérdés a választó jogi volt, de a szónok épen hogy felvethette, mert a közbeszólások, hogy: miért nem csinálta meg a koalíció, mikor kormányon volt — hamar abbahagyták vele ezt a témát és ekkor a választási visszaélések tompa fegyverével próbált sebet ejteni a kormányon. Hasztalanul, mert ez a fegyver már félvével ezelőtt hasznavehetlennek bizonyult, — egy komoly adat sem került

napvilágra — és az azóta ráakódott rozsdá még inkább megcsorbitotta.

Ilyen védekező beszéddel kezdte meg ma a Kossuth-párt az állítólagos obstrukciót. Nem tudjuk és nem is hisszük, lesz-e kedve folytatni ilyen initium után.

Városi közgyűlés.

Nagybcskerek, nov. 29.

A tegnapi városi közgyűlés minden nagyobb emóció nélkül zajlott le. A városatyák ez alkalommal nem voltak vitaközvetítő kedvben s a zöld asztal környékén kezdettől fogva bizonyos fagyos hangulat volt észlelhető, amely fagyos hangulat az egyes fontosabb javaslatoknál sem akart felengedni. A tizenkettedik pontig, vagyis a házberadó megállapítására kiküldött bizottság tagjainak napidij-megállapításáig felszólalás sem történt s még a központi választmányi tagokat is egyhangúlag választották meg. A tizenkettedik pontnál a bizottsági tagok keveselték a javasolt 6 korona napidíjat, mire a képviselőtestület azt minden ellenkezés nélkül 10 koronára emelte fel.

A városgazda új hivatalos címének megállapításánál volt még egy kis eszmecsere, mely azzal végződött, hogy a városgazdának az eddigi jó magyaros cím helyett az „alszámvevő“-i címet adományozták.

A gyűlés lefolyásáról a következő részletes tudósításunk számol be:

Elnöklő dr. Perisics Zoltán polgármester szokásos megnyitása után nyomban rátértek a tárgysorozatra, melynek első pontja volt:

A vágóhid tervai és egyéb ügyek.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter leirata, a melylyel a vágóhid tervait jóváhagyja. — A város a Nagybcskerekben létesítendő új vágóhid tervait jóváhagyás végett felküldte a földmívelésügyi miniszterhez, ahonnan azok a napokban érkeztek le. A miniszter a tervet némi módosítással jóváhagyta s az építészeti bizottság, valamint az állandó választmány is javasolta a közgyűlésnek, hogy a módosított építési tervet fogadja el.

A képviselőtestület a földmívelésügyi miniszter módosításait tudomásul veszi az állatorvosi iroda és laboratórium elhelyezése dolgában azonban ragaszkodik az eredeti tervhez, egyben megbizta a közgyűlés a városi tanácsot, hogy a vágóhid építésére vonatkozó versenytárgyalási hirdetményt a kellő időben írja ki.

Kereskedelemügyi miniszter leirata a novemberi vásár elhalasztása tárgyában. — Ismeretes, hogy a nagybcskerei november havi országos vásár a kolera miatt elmaradt. A város tanácsa és állandó választmánya azt javasolta a közgyűlésnek, hogy az elmaradt vásár helyébe a város december 8-ikára pótvásár engedélyezését kérje a kereskedelmi minisztertől.

A képviselőtestület utasítja a városi tanácsot, hogy a pótvásár iránti kérvényt haladéktalanul adja be a kereskedelmi miniszteriumhoz.

A törvényhatósági bizottság jóváhagyó határozata a főgimnáziumi tanárok lakbéré tárgyában. — Tudomásul szolgál s a városi tanácsot utasítják, hogy a határozatot jogerőre emelkedése után hajtsa végre.

Új központi választmányi tagok.

Alispáni rendelet központi választmányi tagok választása tárgyában. — A városi központi választmányi tagok mandátumai lejárván, a képviselőtestület névszerinti szavazással 34 szavazattal egyhangúlag a következőképp alakította meg a központi választmányt:

Központi választmányi tagok lettek: dr. Annau Ernő, Franz J. L., dr. Györgyevics Milos, dr. Kardos Samu, dr. Klein Mór, Krsztics János, Mattanovich György, Mencez Lipót, Steinitzer Géza, Szávics Sandor, Végh Károly és Weisz Izidor.

A Katince pusztá bérszerződése.

Hivatalos jelentés a Katince bérszerződése tárgyában. — A Katince-pusztá bérszerződése ügyében a város képviselőtestülete annak idején némi módosításokat kért a földmívelésügyi minisztertől, amely módosításokat a miniszter meg is adta. A városi tanács ennek következtében a gazdasági bizottsággal egyetértőleg a Katincét gőzekével már fel is szántatta. Javasolja a tanács és az állandó választmány, hogy a Katince a módosított szerződés beérkezése után 2, 4, 6 holdas részletekben adassék bérbé 6 évre és azzal a kikötéssel, hogy az albérlők a bérbekapott terület felén, illetve saját földjükön is cukorrépát tartoznak termelni. A felszántással és a mag elvetésével járó költségeket a cukorgyár előlegezi s azt a bérlet arányában utólag vonja le az egyes bérlőktől. Javasolja még az állandó választmány, hogy a bérszerződés aláírásával a polgármester, a további teendőkké pedig a tanács a mezőgazdasági bizottsággal egyetemben bizas-sék meg.

A közgyűlés a javaslatot minden vita nélkül elfogadta.

Egyéb ügyek.

Ugyanannak az 1911. évi legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítása tárgyában. — A képviselőtestület a „Torontál“-ban már közölt virsikek névjegyzékét elfogadta, az összeíró bizottság napidíjainak kiutalványozását pedig elrendelte. Dr. Pollák Győző, az összeíró bizottság elnöke a város javára lemond a napidíjairól, amit a közgyűlés köszönettel tudomásul vesz.

Hivatalos jelentés a cukorgyár céljára megszavazott segély tárgyában. — A képviselőtestület, mint ismeretes, annak idején elhatározta, hogy a városunkban létesítendő cukorgyár céljaira 25 holdnyi földterületet szerez meg, ami 100 ezer koronájába került a városnak. Ugyancsak javasolta a közgyűlés, hogy ez összegnek valamely pénzintézetből kölcsön utjan való fedezése tekintetben javaslatot tegyen. A földtulajdonosokkal való egyezség értelmében a holdankinti 4000 korona vételár f. évi október 1-én volt kifizetendő. Minthogy a pénzpisc sem akkor, sem most nem volt kedvező, a 100 ezer korona kölcsön engedélyezése iránt a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-bank budapesti céghez fordult a város, mely a nevezett összeget október 6-ikán 6 hónapra folyósította és pedig 1 1/2%-al az osztrák-magyar bank kamatában felül, mely feltétel az adott viszonyok között határozottan kedvezőnek mondható, a városi tanács most ezen intézkedésének utólagos jóváhagyását kéri a képviselőtestülettől.

A közgyűlés a tanács intézkedését utólagosan jóváhagyja.

Hivatalos jelentés a szeptember és október havi pénztárvizsgálatról. — A pénztárt mindenkor a legnagyobb rendben találták, amit a közgyűlés tudomásul vesz.

A városi tanács javaslata a népszámlálási munkálatok végzésével megbízandó egyén napidíjainak megállapítása tárgyában. — A népszámlálási költségekre a város 1800 koronát vett fel a jövő évi költségvetésbe. A népszámlálásra kiküldött biztos napidíját a közgyűlés 5 koronában, a népszámlálókét pedig 4 koronában állapítja meg.

A városi tanács javaslata a felállítandó két szivattyú-állomás tárgyában. — A polgármester jelentése szerint már évek óta tapasztalhatók, hogy a városi vízfordókocsik megtöltése a jelenlegi kezdetleges eszközökkel igen lassan történik, ami különösen tűz esetén nagy hátránnyal jár. A városi tanács és az állandó választmány most javasolja a képviselőtestületnek, hogy a két hidnát

ROYAL-BIOSKOP-SZINHÁZ

a napokban a „Magyar Király“ szállónak külön e célra berendezett helyiségében

megnyílik.

988-50.3

megnyílik.

Ugyanott egy zongorista, vagy zongoristánó is kerestetik.

4000 korona költségen belül szivattyutelepek létesíttessenek, a melyeknél motor segítségével a lehető legrövidebb időn belül megtölthetők a vizekocsik. A közgyűlés a javaslatot vita nélkül elfogadta.

A városi tanács javaslata a vármegyei ododai segély tárgyában. — A vármegye eddig tudvalevőleg évi 500 koronával járult hozzá a nagybecskereki ododák fenntartásához. Minthogy most már az ötödik ododa is megnyitotta a város azt teljesen berendezte és felszerelte, a városi tanács javasolja, hogy a többkiadásra való tekintettel a város 1000 korona évi segélyt kérjen a vármegyétől. A közgyűlés a javaslatot elfogadja.

Vita a napidíjak körül.

Az első vita, illetve felszólalás a házberadó összeírására kiküldött szakértők napidíjának a megállapításánál történt. A városi tanács szigorúan ragaszkodva a szabályrendelethez, a szakértők napidíját 6 koronában állapította meg.

Krsztics János kevesli a napi 6 koronát s utalva arra, hogy a szakértők nagy és fáradtságos munkát végeztek, midőn a házberadót záros határidőn belül elvégezték, kéri a közgyűlést, hogy a napidíjak 10 koronában állapítsanak meg.

Szilágyi Albert utal arra, hogy minden más városban a kiküldött képviselőtestületi tagok napidíja ugyanannyi, mint a polgármesteré s minthogy a városi szabályrendelet szerint a polgármester napidíja nálunk is 10 koronában van megállapítva, indítványozza, hogy a képviselőtestület a tanács javaslatával szemben Krsztics javaslatát fogadja el.

Krumenacker Ferenc hasonértelmű hozzászólása után a közgyűlés a napidíjakat 10 koronában állapítja meg, utasítja azonban a tanácsot, hogy azok visszatérítését kérje a pénzügyminisztertől.

A bor- és hús fogyasztási adó.

Hivatalos jelentés a bor- és hús fogyasztási adóknak bérbevétele tárgyában. — A városi bor- és hús fogyasztási adójának bérlete — mint tudjuk — a folyó év végével lejár. A szerződés meghosszabbítása céljából a folyó év augusztus 24-ikére kitűzött tárgyaláson a polgármester kérte, hogy a fenti adók 1911., 1912. és 1913. évekre az eddigi évi 63.000 korona bérösszeg mellett engedjék át. Ezt az ajánlatot a kincstár képviselője nem fogadta el s az iratokat az árverés kiírásának elrendelése céljából a pénzügyminiszterhez terjesztette fel, aki az árverés mellőzésével utasította a helybeli pénzügyigazgatóságot, hogy városunkkal a mondott időre évi 78.000 korona bérösszeg, vagyis azon bérösszeg mellett kösse meg a szerződést, melyet a város a Felsőmuzziya elszakadásáért engedélyezett kártalanítás előtt fizetett. A városi tanács ezt az ajánlatot elfogadta s a képviselőtestület utólagos jóváhagyása reményében a szerződést a polgármesterrel már alá is íratta.

A közgyűlés a tanács intézkedéseit utólagosan jóváhagyta.

Kisebbségi ügyek.

A városi tanács javaslata a Dungserszki Lázár-féle szőnyeggyár segélye tárgyában. — Ismeretes, hogy a város Dungserszki Lázárnak a szőnyeggyár átvételkor 10 éven át évi 1000 korona segélyt szavazott meg. A segélyösszeg hetedik részlete most esedékes s miután a feltételek, amelyek mellett a segélyt a város megszavazta, ma is fennállanak, úgy a tanács, mint az állandó választmány javasolja az 1909—1910. évre esedékes 1000 korona kiutalványozását.

A közgyűlés a javaslatot elfogadta.

A városi tanács javaslata a gyermekvédő liga tagjai sorába való belépése tárgyában. — A város 3 évre, évi 5 korona tagsági díjjal belép a ligába.

A városi tanács javaslata a gyermekvédelem hathatós támogatása tárgyában. — A magyarországi városok legutóbbi országos kongresszusa elhatározta, hogy a feléje 80 ik születés napjának emlékére a gyermekvédelmet fel fogja karolni. A közgyűlés ezt helyeslőleg tudomásul veszi s megbizta a városi tanácsot, hogy a gyermekvédelemre vonatkozólag terjesszen konkrét javaslatot a képviselőtestület elé.

A városi hivatalozók kérvénye drágasági pótlék iránt. — Drágasági pótlék címén a város képviselőtestülete a folyó évre 10%-ot szavaz meg a hivatalozóknak.

A városi rendőrök kérvénye drágasági pótlék iránt. — Szintén 10%-ot szavazott meg a közgyűlés a folyó évre.

A városi bárcaszedők kérvénye ruházat iránt. — A bárcaszedők eszímával, sapkával és felsőkabáttal látandók el.

A városgazda ügye.

A tárgysorozat következő pontja volt: Naszke Károly városgazda kérvénye a „városgazdai” hivatalos megnevezés megváltoztatása iránt. — Naszke Károly városgazda a képviselőtestülethez intézett beadványában elpanaszolja, hogy a városi tisztviselőknek hivatalos rangfokozatába való sorozása alkalmával az a súlyos sérelem történt rajta, hogy a sorozásból kizárattott, mert a kormány a városgazdákat önálló ügykör nélküli kulcsároknak tekinti, akik rendes közigazgatási tisztviselőknek nem tekintendők. A városi tanács és az állandó választmány a sérelmet elismeri s a Naszke állásával járó fontos és önálló ügykörre való tekintettel javasolja a közgyűlésnek, hogy a városgazdai megnevezést törölje s az állás „gazdasági számtiszt” címen volna a jövőben megnevezendő, mely változás a szervezési és ügyrendi szabályrendeletbe is beillesztendő.

Krumenacker Ferenc tekintettel arra, hogy Naszke önálló ügykört tölt be, javasolja, hogy a közgyűlés őt a gazdasági tanácsnoki címmel ruházza fel.

A címkérdés körül hamarosan meglehetősen élénk vita támadt, a melyben részt vettek: Halmos József, dr. Végh Lajos, Mayer Aurél és Risztics Pál.

A vita vége az lett, hogy a képviselőtestület az „alszámvevő” hivatalos címet adta Naszkenak.

Egyéb ügyek.

Most egy csomó illetőségi ügy következett, nevezetesen Palnek Vencelé, Nagy György, Müller Idé, Kokora Jánosé, Radul Vazul és Kataliné és Ruzs Jánosé, akik itteni illetőségük elismerését kérték, amit azonban a képviselőtestület visszautasított.

Hivatalos jelentés az elfogatos fizetéséből a városi tiszt nyugdíjalap javára befizendő 0,5% tárgyában. — A képviselőtestület az elfogatos befizetés alól felmentette.

Zsenár Emil városi díjok kérvénye 2 havi szabadság iránt. — A szabadságot a közgyűlés megadta.

Tárgysorozaton kívül.

Tárgysorozaton kívül a közgyűlés még elhatározta, hogy a dr. Dellimanics Lajos főispán kezdeményezésére Nagybecskereken létesítendő levesosztó konyhának 3 hónapon át való fenntartásához a város havi 180 koronával hozzájárul s a konyha céljaira a vásártéren levő cédulaházat ajánlja fel.

A fedeztetési időnyre szükséges 9-ik bérmenre vonatkozó szerződést a képviselőtestület elfogadja, s annak aláírásával a polgármestert bizza meg.

Dr. Perisics polgármester jelenti, hogy a város és a villamű 1909 évi számadásait a vizsgáló-bizottság rendben találta. A közgyűlés ezt tudomásul veszi s a felelős számvevőknek a felmentvényt megadja, a napidíjak pedig kiutalványozandók.

Ugyancsak jelenti a polgármester, hogy a városok államsegélyét a kormány a jövő évi költségvetésben a tervbe vett 4 millió helyett csak 3 millió koronában állapította meg. A közgyűlés elhatározta, hogy fel fogja kérni Rohonyi Gyulát, városunk országgyűlési képviselőjét, hogy a költségvetés tárgyalása alkalmával a többi városok képviselőivel együtt odahasson, hogy a városok segélyezésére a tervbe vett 4 millió korona vétessék fel a budgetbe s amennyiben ez már nem volna lehetséges, provokáljanak kötelező kormánynyilatkozatot arra nézve, hogy a városok segélyezésére megszavazandó államsegély a jövőben megfelelően fokozódni fog.

Végül elhatározta még a képviselőtestület, hogy a városi lakatos munkák végzésével Engel Ádám helyett Hubert Lipótot bizza meg a tanács az addigi feltételek mellett.

Miután az elnöklő polgármester a jegyzőkönyv hitelesítésére Magyar Pált, Grosz Gézát, Bugarszky Milvojt, dr. Györgyevics Milost és Menyhart Károlyt kérte fel, a közgyűlés véget ért.

Tájékoztató.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 7/8 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

HIREK.

IDŐJÁRAS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárasi jelentése.

November 29.

Barométer —, délután 1:38 órákor: 760,5 mm. Hőmérséklet: maximum 4,9 C, miu. —0,3 C. Csapadék: —. Felhőzet: Cu—St. 9. Szélirány és erősség: SE. 5.

Jóslat a következő 24 órára: Nyugaton sok helyütt csapadék. Keleten száraz.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 6 perctől másnap este 8 óra 38 percg; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percg; felhőzet: Ci — fűrtősfelhő, Cu — gomolyfelhő, St — rétegesfelhő, Nb — esőfelhő, Ci—St — felhőfátyol, Ci—Cu — bárányfelhő, Cu—St — réteges gomolyfelhő. Szélirány: N — észak, S — dél, W — nyugat, E — kelet. Felhőzet nagyság, 0 — tisztán ég, 10 — teljesen borult. Szélereősség: 0 — szélcsend, 8 — nagy vihar.

— **Államsegélyek.** A vármegye főispánjához érkezett leiratok szerint a földmiveltésügyi miniszter a zombolyai gazdasági termékeket értékesítő szövetkezetnek évi 1500 korona, a vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig Pejics Milos karlovi gör. kel. lelkésznek 120 korona államsegélyt engedélyezett.

— **Áthelyezések.** A temesvári posta és távirat főigazgatója átiratban értesíti a vármegye főispáni hivatalát, hogy Ralix Daniélné torontalszigeti és özv. Falbrecht Károlyné glogoni postamesternöket kölcsönösen áthelyezte.

— **Esküvő.** Kun Manó segésvári tekintélyes fakereskedő ma esküdtött örök hűséget Fischer Rózsika urhölgynek, Fischer Mór nagybecskereki állami tanító bájos és nagyműveltségű leányának. A polgári esketés tegnap d. e. fel 11 órákor volt a helybeli állami anyakönyvi hivatalban, ahol tanuként szerepeltek dr. Fischer Gyula orvos és Kohn Emil gyógyszerész Kiskunhalasról. A polgári esküvő után ma dr. Klein Mór főrabbi az egyház áldását adta a fiatal párra.

— **Az iparhatóság ülése.** Nagybecskerek város tanácsa mint elsőfokú iparhatóság ma délután 11 órákor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen Lang Andrásnak bérkocsitartásra, Benes Győzőnek építőiparra, Kurjak Rádanak bogárnemesterségre, Rosenthal Sándornak pedig lakatosmesterségre adta meg a kért iparengedélyt. Az iparhatóság ezenkívül még több folyó és panaszos ügyet is intézett el.

— **Eljegyzés.** Horváth Géza óbecsei kir. aljárásbíró — a nagybecskereki uri társaságoknak is kedvelt tagja — özv. Gébell Ernőné, szül. Rajner Paulina óbecsei nagybirtokos leányát, Elvirát f. hó 19-én eljegyezte.

— **Helyettesítés.** Deizinger Ignác közp. járási állatorvos suiyosan megbetegedve, betegsége alatt Csokonay Árpád megyei kir. állatorvost birták meg a helyettesítéssel.

— **Ujjoncok bevonulása.** A szegedi 5-ik honvédgyalozezred hadkiegészítő parancsnokságától érkezett átirat szerint a honvédujjoncok folyó évi december hó 1-én, vagyis holnapután kötelesek fegyverszolgálatra bevonulni. A város főjegyzője hivatala a behívókat már szétküldte s most ezúton is figyelmezteti a behívottakat, hogy a bevonulási parancsnak pontosan eleget tegyenek.

— **A nagyikindai szabad liceum.** A torontalmegyei közművelődési egyesület kebelében működő nagyikindai szabad liceumban vasárnap Hauser Nánán ottani főgimnáziumi tanár tartott előadást a levegőről. Az érdekes kísérletekkel fűszerezett szép előadást nagy közönség élénk tetszéssel hallgatta végig.

— **Az izraelita hitközség közgyűlése.** A nagybecskereki izr. hitközség f. hó 27-én d. e. 11 órákor Mangold Samu dr. hitközségi elnök elnöklésével közgyűlést tartott. Napirend előtt dr. Klein Mór főrabbi felszólalására a képviselőtestület szívélyes és élénk ovációkban részesítette az elnöklő dr. Mangold Samut 30 éves ügyvédi működése alkalmából, de felhasználta ezt az alkalmat, hogy köszönetét és elismerését nyilvánítsa a hitközségi elnök számos éven át kifejtett sikeres tevékenységéért is a hitközségi érdekek előmozdításában, Mangold dr. megköszönte az iránta tanúsított figyelmességet és rokonszenvet, mire a titkár felolvasta a közgyűlés elé terjesztett, de már a képviselőtestület tagjaival eleve ismertettet 1911. évi hitközségi költségvetés előirányzatát és annak megokolását. A költségvetést, mely 26.006 K szükséglettel és

Telefon 271.

Heller Dávid
vegyeskereskedő

a cs. és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség lőtáp-szállítója,
s a nagybecskereki Dieselmotor hengermalom főelárúsítója.

Telefon 271.

Ajánlja nevezett malomnak előnyösnek elismert összes készítményeit a legolcsóbb napiáron, telt zsákokban vagy kimérve. 10 kilótól felfelé házhoz szállítva.

Tudomásul adja, hogy bécsi légszesz és sziléziai dió kokszot, valamint porosz szalon kocka-szenet a legolcsóbb helyi árak mellett — bármely minőséget házhoz szállítva — elárusít.

Ugyancsak közli, hogy lőtápanyagot (réti szénát, muhart, zabot, darát és korpát) szintén a napi piaci ár mellett a lőtulajdonosok részére nagy raktáron tart.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

- A képviselőház ülése. -

annyi fedezettel irányoztatott elő, tételről-tételre tárgyalták és módosítás nélkül egyhangulag elfogadták. Ezután megválasztották a következő bizottságokat: Elnöki kijelölés alapján közfelkialtással megválasztott: Az adókievítő bizottság a következő tagokkal: a) A képviselők sorából: Deutsch Jakab, Freischberger Jakab, Goldmann József dr., Grün D vid Izidor, Hitler László, Hirtenstein Mark, Grünbaum Frigyes, Holländer Simon, Kadalburger Lipót, Klein Bernát, Mocsányi Rikárd, Ullmann Márkus. b) Az ósválasztók sorából: Braun Armin, Eckfeld Mór, Deutsch Márton, Frey Rezső, Guttman Mór, dr. Hubert Zsigmond, H-gedüs Mór, Kertész Mark, Klein Izidor, Rosenfeld Samu, Temmer Sándor, dr. Winter Lajos. c) Az előjáróság kebeléből: Dr. Pollák Győző, dr. Stern László, Schlesinger Jakab. Az igazoló bizottságba megválasztottak: Deutsch Jakabot, Goldmann Józsefet és Schwarcz Lajost. Ezzel a közgyűlés az elnök elnökségét véget ért.

Házbérvallomás. A városi adóhivatal ezután is figyelemzeti a háztulajdonosokat, hogy házbérvallomásukat legkésőbb folyó hó 30-ig a városi adóhivatalhoz terjesszék be, mert ellenkező esetben 1-4% bírsággal sújtatnak.

Köszönetek. A torontái takaré- és hitelbank Herzl Sándor aligazgató elhunytá alkalmából koszorúmegváltás címén 20 koronát adományozott a „Gyermekbarát” egyletnek, melynek vezetősége, ezután mond halás köszönetet az adományért.

Weisz Sándor H. (Budapest) székházunk építési költségeire 50 koronát adományozott, mely nemes adományért halás köszönetet mond a chevra-kadisa elnöksége.

Herzl Sándor elhunytá alkalmából a torontálmezei takaré- és hitelbank igazgatósága koszorúmegváltás címén egyletünk céljaira 20 koronát adományozni méltóztatott, mely nemes adományért halás köszönetet mond a chevra-kadisa elnöksége.

Az aurániai perjeség torontái kegyuri épületei. Mint Nagyikindáról jelentik, az aurániai perjeség kegyurasága alá tartozó torontálszécsányi és szécsányi kegyuri épületeket a csanádegyházmegyeyi káptalan veszi át a saját kezelésébe. Ezzel kapcsolatban csanádegyházmegye püspöke dr. Csernoch János megbízta Borbély József nagyikindai építész, hogy a perjeség épületeit nevében átvegye és azoknak jókarban tartásáról és a szükséges helyreállításokról gondoskodjék.

Felülfizetések. Az Iparoskör szombati Katalin-bájlján a következő felülfizetések történtek: Kónya Ferenc 8—korona, Benneth Károly 3—kor., Wolf Karoly 2-20 kor., Mattanovich György, ifj. Prandel Lajos 2—2 kor., Krizsán Joco 1-60 kor., ifj. Haiduska Lajos, Giljum Mátyás, Beno Kálmán, Bugarszky Vladimir, Luts N., Salamon Samu, Laub Janos 1—1 kor., Mészáros Ferenc 60 fill., Szloboda Pal, Borka Mihály, Spitzer Áron 40—40 fill.

Nyelvtan. Tanító: Képezzünk főneveket „ász” képzővel. Ki tud egyet mondani?

Egy Kolb nevű fiu felugrik. Én tanító ur! *Kelbász!*

Matyi gyerek lovagol a szélmalmon. Románkésáról jelentik, hogy ott a napokban a falu alján levő szélmalom hajtókerekei közé került D o t t e r m a n n Mátyás 5 esztendő kisfiú és a gép halálos zuzódásokat ejtett a szerencsétlen gyereken. Magasan áll a szélmalom közvetítő forgókereke, a csöppnyi Dottermann gyereket valaki fel kellett, hogy ültesse oda. Lovagolt a szélmalom nyirkorgó alkotmányán a fiu, hajtott a láthatatlan lovakat, vitte az illuziószötte gyerekalom és a halál már ott leselkedett rá, az alvág szellemjáró szélmalomnak kerekéi közt. Az apja, a napszamos rakosgatta künn a zsákokat, a piezi proletárgyereket eikapta a kerék, összeröpte, megnyomorította és hogy a roncsát összeszedték, bevitték a zombolyai Erzsébet kórházba. Valakit gondatlanságból perbe fognak majd. Talán ép a gyerek apját. A Matyi gyerek, az 5 esztendő porony pedig halállal vívódik a kórteremben, küzd azzal a kaszás rémmel, amely később is folyton leselkedett volna rá munkáséletének nyomorúságai közepette. Előbb vagy utóbb, szegény Matyi gyerek! Sok virágot ugysem adott volna neked az élet! Azért a gép, a zskatoló masina korán kért el téged mégis

Határidő-üzet.

Budapest, nov. 29. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záráskor a következő árakat jegyezték:

Buza (novemberre)	22-06 — —
Zab (áprilisra)	16 78 — —
Tengeri (májusra)	11 20 — —
Rozs (áprilisra)	— — — —
Rozs (áprilisra)	— — — —

Budapest, nov. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén az indennitásra csak kevés idő jutott. Az ülés legnagyobb részét az állami számszék elnök jelölési aktusa foglalta le, a melyeknél maga a szavazás két óra hosszát tartott. Az indennitásra csak egy órai idő jutott, amely alatt a néppárt szónoka fejtegette a maga és pártja bizalmatlanságát.

Az ülést az elnök Berzeviczy Albert negyed 11 órakor nyitotta meg s miután előterjesztéseit megtette, Kenedy Géza betérjesztette a pénzügyi bizottság jelentését az új monopóliumokról

Jelölés a számszéki elnökségre.

Az indennitás vitájának folytatása előtt az elnök jelenti, hogy az állami számszék elnöki állására való hármas jelölést kell megejteni. A jelölésre elrendeli a szavazást, amelyet névszerint, titkosan ejtenek meg.

A szavazás befejezte után jelentik, hogy összesen 174 szavazatot adtak le. Ebből Thuróczy Vilmos nyug. főispán 125 szavazatot kapott, Bujanovics Sándor nagybirtokos 58 szavazatot, Mocsvánzky József min. tanácsos 53 szavazatot és Tóth János, a függetlenségi jelölt 41 szavazatot. Mivel a második és harmadik helyen jelöltek nem kapták meg az abszolút többséget, erre újra szavaztak s ennek eredményeképpen azután Tóth János kiesett.

A két óra hosszáig tartó szavazás eredménye szerint a képviselőház tehát első helyen Thuróczy Vilmost, második helyen Bujanovics Sándort és harmadik helyen Mocsvánzky Józsefet jelölte a számszéki elnöki állásra.

Az indennitás.

Most azután áttérhetek az indennitás vitájára.

A mai nap egyetlen szónoka a néppárti Molnár János volt, aki kifejtette bizalmatlanságát a kormányval szemben, tolmácsolta elégedetlenségét a kormány pénzügyi politikájával, sürgette a választói reformot és végül kijelentette, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Ezzel azután az ülés véget ért.

A nemzeti munkapárt politikája.

- Többség és ellenzék -

Budapest, nov. 29. (A „Torontál” ered. táv.) A nemzeti munkapárt politikája a legutóbbi napokban beható publicisztikai megvitatásnak volt tárgya. A perrendtartási javaslat egy és más részletkérdése, de meg egyéb, a politikai mozgalmak során felmerült különféle incidensek is alkalmat szolgáltattak arra, hogy a többségi pártnak és a kebeléből kikerült miniszteriumnak politikáját több tekintetben félremagyarázzák. Alkalmat kerestünk arra, hogy a nemzeti munkapárt politikájának ezekről a diszkussió előterében álló kérdéseiről olyan helyen szerezzünk tájékozást, amely hivatva van rá, hogy a közelmúlt politikai incidenseit a többségi politika szempontjából autentikusan kommentálja. Ezt a minden jóhiszemű félreértést eloszlató tájékoztatást a félhivatalos Magyar Nemzet a következőkben foglalja össze:

A többségi politika félremagyarázására és hamis megvilágítására legutóbb a perrendtartási javaslat egyik másik szavazása és még néhány felmerült incidens adott okot. Mi történt tulajdonképpen? Az, hogy a többség és a kormány egyes felmerülő aggodalmakat honorált. Honorálta azért, mert alaposan kiteltele és programjának minden sérélmé nélkül megtehette. Kormány és többség semmiképpen sem állhat a sic volo, sic jubeo autocrata elvének alapján. Ellenkezőleg, az igazi parlamentarizmusnak megfelelően azt

akarja, hogy az ellenzék is vegyen részt az alkotó munkában és a pártok ne mint kérelmetlenül ellenségek álljanak egymással szemben, éppen azért a kormány őszintén örvend rajta, hogy a perrendtartás megalkotása egyértelműleg ment végbe, hogy a földgáz kérdésében is sikerült az ellentétes felfogásokat összeegyeztetni és hogy a legutóbb is két miniszternek: a honvédelmi és a kultuszminiszternek interpellációs válaszaival az egész parlamentet pártkülönbség nélkül sikerült kielégíteni; így van ez helyesen.

Többség és ellenzék ütközése szorítottassék arra a tere, amelyen ezt a politikai élet rendje szerint kiküszöbölni sem nem helyes, sem nem lehetséges, azokra az alkalmakra, amelyekben program programmal áll szemben, politikai hitvallás politikai hitvallással ütközik. Lészen részünk benne a jövőben, ott ahol mód kínálkozik rá, dolgozzunk együtt és egyesült erővel, minek keresni az ellentétet, mikor esetleg elérhető az egyetértés egynemely kérdésekben, nem is lehetséges az másként a modern parlamentarizmus alapján és végzetül még egyet, azíránt senkinek az egész országban ne legyen kétsége, hogy a jelenlegi kormányzati éra a szabadelvűségnek áll a jegyében.

Anuak a jegyében született és annak a jegyében fog állani azután is, jelentéktelenebb kérdésekben való vélemény eltérések azok, amelyek a közelmúlt incidensnek alapul szolgáltak, a nemzeti munkapárt elvi programjához a szabadelvűség bázisát is természetesen ide számítva, nem volt semmi közük, helyes volt azokat úgy elintézni, ahogyan megtörtént.

A nemzeti munkapárt egységére pedig ezek a jelentéktelen felfogásbeli eltérések semmiképpen sem vehetnek árnyat. Az a part egységesen, erősen és akcióképesen fog állni az ország előtt, amikor ott fog tartani, hogy gyakorlatilag teljesítse azokat a feladatokat, amelyek elvégzésére vállalkozott.

Erödsy felmentése.

Budapest, nov. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint félhivatalosan jelentik, a kormány Erödsy Béla marostordamegyeyi főispánt, bár az ügyében kiküldött vizsgálóbizottság minden tekintetben rehabilitálta, Marostordavármegye közbékességének a szempontjából főispáni állásától felmentti s a belügyminiszteriumba hívja be magasabb állásra. Erödsy helyébe a kormány Haller grófot nevezte ki főispánnak.

A haldokló Tolsztojné.

Budapest, nov. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mai pétervári jelentések ismét arról adnak hírt, hogy Tolsztoj özvegye halálán van és semmi reménység nincs felgyógyulásához.

Habár Mihály letartóztatása.

Budapest, nov. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Habár Mihály hírlapíró, aki a koalíciós kormányról irt vádoló röpiratot s akinek második pörében legutóbb lelt volna a tárgyalás, de mivel távolléte miatt nem lehetett megtartani, tegnap Berlinből visszaérkezett Budapestre. Az ügyészség Habár ügyvédje útján értesülvén a hírlapíró megérkezéséről, Habár Mihályt mivel az első tárgyalásból kifolyólag jogerős ítélet van ellene, letartóztatta.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen férjem,

Herzl Sándornak

a Torontálmezei Takaré- és Hitelbank aligazgatójának temetése alkalmával részint koszorúadományukkal, részint a temetésen való megjelenésükkel és részvénytillatkozásokkal igyekeztek a súlyos csapás felett érzett fájdalommat enyhíteni, ez uton fejezem ki halás köszönetemet.

994-11

Özv. Herzl Sándorné.

9827/1910. sz. A törökbecsei járás főszolgabirójától.

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Kumán községben ujonnan rendszerezett s 300 kor. évi fizetéssel és a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjakkal javadalmazott községi **bábai állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1908: XXXVIII. t.-c. 27. és 28. §-ai értelmében kellően felszerelt kérvényüket folyó évi **december 20-ig** hozzám nyujtsák be.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

Törökbecse, 1910. évi november 20.

Dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

982-3.3

9724/1910. sz. A törökbecsei járás főszolgabirójától.

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Melence községben megüresedett és az 1908: XXXVIII. t.-c. 30. §-a értelmében 240 korona évi fizetéssel és a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjakkal javadalmazott községi **bábai állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1908: XXXVIII. t.-c. 27. és 28. §-ai értelmében kellően felszerelt kérvényüket folyó évi **december 20-ig** hozzám nyujtsák be.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

Törökbecse, 1910. évi november 20.

Dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

982-3.1

Üzletmegnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a **Hunyadi-utcában, a volt Erczegán-féle** helyiségben a mai kor legkényesebb igényeit is kielégítő

fűszer- és csemege-üzletet

nyitottam, ahol eszkmába vágó **elsőrendű különlegességeket** tartok raktáron. Telefon utján eszközölt megrendelések azonnal házhoz szállítatnak.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

Lukits M. Lyubomir.

Telefon üzleti 235.
Gyári és irodai 170.

(987-106)

ELSŐRENDŰ TŰZIFA,

angol antracit, salon-köszén, coaks, faszén,
kovács-köszén, mindennemű deszkák, gerendák,
: tölgyfa, mindennemű bognárfa, szőlőkaró : :

kapható

Kurländer Imrénél Nagybecskereken.

rodai telefonszám 35.

Fatelepi telefonszám 59

Fatelepek: Korona-utca, Aradáci-utca és Kurländer-udvar.

187-30.22

Torontáli
strapa cipők
frt 3.75

Téli cipők
Torontáli
cipők

Téli ingek

Téli nadrágok

Téli kesztyűk

Téli harisnyák

Sétabotok

Kézimunka kiállítás

Benó Testvérek ezelőtt **A. F. Kokits**

Telefon 201.

divat-, rövid- és cipőáruháza

Alapított 1870.

641-200.8